

دستورالعمل

حمایت از ایجاد، توسعه فعالیت و اعتباربخشی به
کارخانه‌های نوآوری

ماده 1- مقدمه

با عنایت به ضرورت تقویت و توسعه زیست‌بوم فناوری و نوآوری کشور و به منظور تدوین یک ساختار واحد و نظام‌مند برای حمایت معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رییس‌جمهور از کارخانه‌های نوآوری؛ بررسی، ارزیابی و اعطای گواهی صلاحیت، همچنین توسعه کسب و کارهای نوآور و دانش‌بنیان، دستورالعمل حمایت از ایجاد، توسعه فعالیت و اعتباربخشی به کارخانه‌های نوآوری به شرح ذیل ابلاغ می‌گردد.

ماده 2- تعاریف و اختصارات

1. معاونت: منظور "معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری" است.
2. دفتر: منظور "دفتر توسعه زیرساخت‌های زیست‌بوم نوآوری" است.
3. کارخانه نوآوری: یک زیست‌بوم نوآوری کوچک با رویکرد تخصصی و منطقه‌ای است که اجزای اصلی آن شتابدهنده‌های نوآوری، فضاهای کار اشتراکی، فب لب‌ها، آزمایشگاه‌ها، کارگاه‌ها، دفاتر صنایع بزرگ منطقه، صندوق‌های خطرپذیر، مجموعه‌های ارائه دهنده انواع خدمات مشاوره‌ی کسب و کار و سایر مجموعه‌های فعال در کارخانه هستند که در تعامل با یکدیگر منجر به گسترش ارتباطات، شبکه‌سازی، تقویت مهارت‌های توسعه کسب و کارها، و در نهایت رشد ایده‌ها، محصولات و خدمات نوآورانه شده و موجب ارتقاء صنعت و اقتصاد منطقه بر مبنای فناوری و نوآوری می‌شوند.
4. نهاد موسس: یک مجموعه حقوقی است که مالکیت فضای فیزیکی کارخانه را داشته و توان هماهنگی و تسهیل‌گری فعالیت‌های نوآورانه را در نهادهای دولتی، عمومی، صنعت و بخش خصوصی استان محل تاسیس دارد.
5. نهاد بهره‌بردار: یکی از مجموعه‌های شتابدهنده نوآوری، توسعه‌دهنده فضای نوآوری، مدیریت فضای کار اشتراکی نوآوری، شرکت دانش‌بنیان، صندوق پژوهش و فناوری و یا دیگر زیرساخت‌های زیست‌بوم نوآوری است که طی یک قرارداد مشخص با نهاد موسس، وظیفه مدیریت بهسازی و تجهیز فضا و یا راهبری را برای استقرار مجموعه‌های نوآور در کارخانه نوآوری و هدایتگری، هم‌افزایی و رشد آن‌ها را در طول مدت فعالیت در کارخانه بر عهده دارد.

ماده 3- شورای توسعه کارخانه‌های نوآوری

1. شورای توسعه کارخانه‌های نوآوری با اعضاء ذیل تشکیل خواهد شد.
 - مدیر کل دفتر توسعه زیرساخت‌های زیست‌بوم نوآوری (رییس شورا)؛
 - معاون توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی؛
 - معاون توسعه صندوق نوآوری و شکوفایی؛
 - یک نفر از مدیران منتخب یکی از کارخانه‌های نوآوری به تشخیص رییس شورا؛
 - معاون دفتر توسعه زیرساخت‌های زیست‌بوم نوآوری (دبیر شورا)؛

- جلسات شورا حسب ضرورت، بر اساس دستور جلسه و به تشخیص رییس شورا برگزار می‌گردد.
- به منظور پیگیری و اجرایی سازی دستورالعمل و مصوبات شورا، کمیته اجرایی در دفتر توسعه زیرساخت های زیست‌بوم نوآوری تشکیل می‌شود.

4. وظایف و اختیارات اعضای شورا به شرح زیر خواهند بود:

- سیاستگذاری رویه‌های حمایت و اعطای گواهی صلاحیت به کارخانه های نوآوری؛
- تعیین و اعلام شاخص‌های بررسی و ارزیابی؛
- اصلاح و به روز رسانی دستورالعمل و شاخص‌های ارزیابی؛
- تهیه و بروز رسانی بسته‌های حمایتی مادی و معنوی؛
- ایجاد بسترهای حمایتی جدید از کارخانه های نوآوری متناسب با شرایط روز؛
- تسهیل سازی توسعه تعاملات کارخانه های نوآوری با ارگان های دولتی و خصوصی؛
- بررسی و تصمیم گیری در مورد شکایت و گزارش بازرسان در خصوص لغو گواهی صلاحیت؛

ماده 4- اهداف کارخانه نوآوری

1. ایجاد و تقویت زیست بوم نوآوری منطقه‌ای؛
2. هم‌افزایی و انتقال دانش، تجربه و مهارت بیشتر بین اجزا و بازیگران زیست بوم نوآوری منطقه از قبیل شتابدهنده‌های نوآوری، فضاهای کار اشتراکی، سرمایه‌گذاران، شرکت‌های خدمات مشاوره و کسب و کار و سایر فعالین زیست بوم؛
3. توسعه هدفمند کسب و کارهای نوآورانه با توجه به نیازها و ظرفیت‌های منطقه؛
4. افزایش حضور موثر بخش خصوصی در زیست‌بوم نوآوری منطقه و تقویت ارتباط سرمایه گذاران و تیم های نوآور جهت کمک به تامین مالی کسب و کارهای نوپا؛
5. کمک به احصاء و رفع مسائل و چالش‌های منطقه با بهره گیری از ابزار فناوری و نوآوری؛
6. ارتقاء سطح فنی و تخصصی کسب و کارهای نوپا و کمک به شکل‌گیری شرکت‌های دانش بنیان؛

ماده 5- اجزای مستقر در کارخانه نوآوری

اجزای مستقر در کارخانه می‌توانند شامل بخش‌های زیر باشند:

- شتابدهنده‌های نوآوری؛
- خدمات دهندگان فضاهای کار اشتراکی؛
- کافه کارآفرینی؛
- فب لب؛ آزمایشگاه، کارگاه؛
- دفاتر صنایع و شرکت های بزرگ فعال در منطقه؛
- دفاتر صندوق های خطرپذیر، صندوق های مالی و سرمایه گذاران؛
- ارائه دهندگان انواع خدمات کسب و کار از جمله مشاوره کسب و کار، خدمات حقوقی، دفتری، مالی، مالکیت فکری، تجاری‌سازی، بازاریابی، توسعه محصول و ...؛

ماده 6- خدمات قابل ارائه در کارخانه نوآوری

خدمات قابل ارائه در کارخانه‌های نوآوری متنوع بوده و بسته به منطقه فعالیت و سطح فعالیت هر کارخانه تعریف می‌گردد. این خدمات که توسط بهره‌بردار و یا عناصر مستقر در کارخانه نوآوری مانند شتابدهنده‌های نوآوری و کارگزاران تخصصی ارائه می‌شود، عبارتند از:

1. ارائه فضای کاری و اداری مناسب به منظور استقرار شرکت‌ها، تیم‌ها و افراد نوآور؛
2. تامین و تخصیص تجهیزات و فضای‌های تخصصی، فاب‌ها، کارگاهی و آزمایشگاهی برای تحقیق و توسعه کسب و کارها؛
3. ارائه خدمات توانمندسازی و مشاوره، منتورینگ کسب و کار و بازار و منتورینگ فنی؛
4. ارائه خدمات تیم‌سازی و شبکه‌سازی؛
5. ارائه خدمات مشاوره تدوین برنامه راهبردی و مدل کسب و کار؛
6. ارائه خدمات توسعه‌ی محصول؛
7. ارائه خدمات توسعه‌ی بازار با اولویت بازار استان محل فعالیت؛
8. ارائه خدمات حقوقی، دفتری، مالکیت فکری، بازاریابی، مالی، رتبه‌بندی، اخذ مجوزها و استانداردها؛
9. ارائه خدمات مهارت‌افزایی و مهارت‌آموزی مرتبط با زیست بوم نوآوری؛
10. تسهیل‌گری فعالیت نوآوری در منطقه با ارتباط با دستگاه‌ها و نهاد‌های دولتی و عمومی استان محل فعالیت؛
11. تسهیل‌گری تعامل با صنایع در استان محل فعالیت؛
12. معرفی به سرمایه‌گذاران و یا ایجاد فرصت‌های سرمایه‌گذاری جهت تأمین بخشی از نیازهای مالی اولیه شرکتهای نوپا و یا سرمایه‌گذاری در توسعه‌ی محصول؛
13. برگزاری رویدادها و کارگاه‌های آموزشی و توانمندسازی؛

ماده 7- کمیته راهبری کارخانه نوآوری استان

1. به منظور سیاست‌گذاری، راهبری، نظارت بر پیشرفت برنامه‌ها، توسعه تعاملات و جلب مشارکت نهادهای استانی؛ کمیته راهبری کارخانه نوآوری استان با حضور افراد ذیل تشکیل می‌شود:
 - نماینده دفتر توسعه زیرساخت‌های زیست بوم نوآوری (رییس کمیته)
 - نماینده استانداری
 - مدیر کارخانه نوآوری (دبیر کمیته)
 - نماینده نهاد موسس
 - دو نفر از خبرگان، فعالین صنعت و صاحب‌نظران به انتخاب رییس کمیته
2. جلسات کمیته حسب ضرورت، بر اساس دستور جلسه و به تشخیص رییس کمیته در بازه‌های زمانی مشخص (حداقل هر شش ماه یک‌بار) برگزار می‌گردد.
3. وظایف کمیته به شرح زیر خواهند بود:
 - بررسی و تصویب سیاست‌ها و برنامه‌های کاری بلندمدت و کوتاه‌مدت کارخانه؛

- تعیین موضوعات و حوزه‌های کلیدی، راهبردی و اولویت دار در سطح استان جهت قرار گرفتن در برنامه - کاری کارخانه؛
- بررسی و تصویب آیین‌نامه‌ها و فرایندهای مورد نیاز جهت راهبری کارخانه؛
- انطباق فعالیت‌ها و اقدامات صورت گرفته با اهداف پیش بینی شده در برنامه کاری مصوب؛
- حمایت جهت توسعه تعاملات کارخانه با سایر نهادهای علمی، دولتی و صنعتی استان؛

ماده 8- شرایط و معیارهای ارزیابی کارخانه های نوآوری

1. وجود قرارداد مدیریت و بهره‌برداری از فضا بین نهاد موسس با نهاد بهره‌بردار مورد تایید معاونت؛
 2. تخصیص فضا متناسب با کاربری‌های لازم جهت بهره‌برداری به عنوان کارخانه نوآوری، با شرایط ذیل:
 - ارائه اسناد مالکیت یا اجاره فضا توسط نهاد موسس؛
 - ارائه تعهد عدم تغییر مکان و کاربری؛
 - موقعیت مناسب در محیط شهری و نزدیکی به مراکز دانشگاهی، صنعتی، فناوری و همچنین دسترسی مناسب به سرویس‌های حمل و نقل عمومی؛
 - تأمین تأسیسات پایه، اینترنت و تجهیزات اداری مورد نیاز؛
- تبصره 1:** حداقل مترمربع مد نظر برای تاسیس کارخانه نوآوری و مدت زمان لازم جهت تعهد عدم تغییر و کاربری مکان، با توجه به ظرفیت‌ها، شرایط هر منطقه و مطلوبیت فضا، حسب مورد با نظر تخصصی دفتر مشخص می‌شود.
3. در نظر گرفتن کاربری‌های لازم با توجه به نوع فعالیت عناصر مستقر در فضای کارخانه (مشمول بر: فضای آزمایشگاهی و کارگاهی، شتابدهنده‌ها، فضاهای کار اشتراکی، دفاتر شرکت‌های ارائه دهنده انواع خدمات تجاری‌سازی، سالن اجتماعات، فضای برگزاری رویداد، کافه/رستوران، اتاق جلسات، استراحتگاه و ...)
 4. برنامه راهبردی و مدل اقتصادی پنج (5) ساله و همچنین برنامه عملیاتی و محتوایی مشخص با برش سالیانه، برای تحقق و دستیابی به اهداف توسعه؛ مبتنی بر مطالعات امکان‌سنجی براساس آمایش صنعتی، ظرفیت‌های اقتصادی، نیازهای صنعتی و توانمندی‌های زیست بوم نوآوری استان؛
- تبصره 2:** وجود بخش قابل توجهی از همکاران کلیدی ذکر شده در ماده (5) در کارخانه نوآوری، به‌ویژه شتابدهنده‌ها، مدیریت فضای کار اشتراکی و کارگزاران خدمات توسعه بازار، جهت تحقق اهداف کارخانه در منطقه، ضروری می‌باشد.
5. وجود نهاد موسس و مجموعه‌ی بهره‌بردار با شرایط زیر:
 - ویژگی‌های نهاد موسس:
 - توانایی جلب مشارکت سایر نهادهای استانی، صنعتی و بخش خصوصی منطقه، جهت حمایت از توسعه کارخانه نوآوری؛
 - عقد قرارداد با بهره‌بردار دارای شرایط لازم و مورد تایید معاونت؛
 - توانایی مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری لازم برای توسعه کارخانه مطابق با برنامه راهبردی (5) ساله؛

○ ارائه سند مالکیت یا تملک فضا به صورت اجاره؛

-ویژگی‌های مجموعه‌ی بهره بردار:

○ دارا بودن تجربه مفید و موثر فعالیت در زیست بوم نوآوری کشور، از جمله: تأسیس و راهبری یکی از زیرساخت‌های زیست بوم نوآوری، توسعه یکی از زیرساخت‌های زیست بوم نوآوری، توسعه و تجاری‌سازی فناوری، انجام فعالیت‌های سرمایه گذاری و تامین مالی استارت‌آپ‌ها، انجام فعالیت شتابدهی؛

○ آشنایی به ظرفیت‌ها و مزیت‌های اقتصادی منطقه؛

○ حسن همکاری و شهرت در زیست بوم نوآوری؛

6. ارائه گزارش عملکردی از کمیت و کیفیت خدمات، خروجی‌ها و دستاوردهای فعالیت عناصر مستقر در کارخانه نوآوری.

تبصره 3: جزییات شاخص‌های ارزیابی عملکرد و نحوه امتیازدهی، به صورت سالانه توسط شورای توسعه - ذکر شده در ماده (3) این دستورالعمل - تعیین و اعلام می‌شوند.

ماده 9- شرایط اعطای گواهی صلاحیت و حمایت از کارخانه های نوآوری

1. به کارخانه‌های در حال بهره برداری در صورت صلاحیت متقاضی و کسب شرایط ماده (8)، گواهی صلاحیت با مدت اعتبار (2) ساله توسط معاونت اعطا می شود.
2. تمدید گواهی صلاحیت، بر اساس نتایج ارزیابی ادواری صورت می گیرد.
3. کارخانه نوآوری دارای گواهی صلاحیت، جهت اخذ مجوز دانش بنیانی به معاونت توسعه شرکتهای دانش بنیان معرفی می‌شوند.
4. هر کارخانه می‌تواند در یک بازه زمانی یک ساله، فقط (1) بار درخواست ارائه گواهی صلاحیت را به دفتر ارائه نماید. در صورت عدم کسب امتیازات لازم، کارخانه حداکثر (2) ماه فرصت خواهد داشت تا نسبت به تکمیل مستندات و ارتقاء شرایط با ملاک‌ها و معیارهای ارزیابی، جهت تکمیل فرایند بررسی اقدام نماید.
5. دفتر جهت نظارت بر حسن اجرای فعالیت کارخانه های دارای گواهی صلاحیت و بازرسی ادواری از آن‌ها، از ظرفیت کارگزاران منتخب بهره‌گیری می نماید.
6. کلیه حمایت‌های مادی و معنوی معاونت از کارخانه‌های نوآوری پس از بررسی و ارزیابی متقاضیان مطابق این دستورالعمل، صورت می‌گیرد. هرگونه حمایت معاونت منوط به مشارکت مالی نهاد موسس یا بهره بردار، قرار گرفتن موضوع کارخانه نوآوری متقاضی در اولویت‌های معاونت، وجود طرح توجیهی و طرح کسب و کار متناسب با مزیت‌های منطقه و مشارکت سایر نهادهای استانی و بخش خصوصی خواهد بود.
7. نحوه‌ی حمایت از کارخانه‌های نوآوری دارای گواهی صلاحیت به صورت سالانه توسط شورای توسعه - ذکر شده در ماده 3- تدوین و ابلاغ خواهد شد.
8. در صورت وجود سابقه همکاری نهاد موسس و بهره بردار با معاونت، مطلوبیت عملکرد گذشته نیز مورد بررسی و ارزیابی قرار می گیرد.

9. کارخانه‌های نوآوری در مرحله‌ی تاسیس که متقاضی حمایت می‌باشند، مطابق شرایط و ضوابط بندهای (1)، (2)، (3)، (4) و (5) ماده (8) توسط دفتر، مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.
10. نحوه‌ی حمایت از کارخانه‌های نوآوری ارزیابی شده در مرحله‌ی تاسیس، بصورت سالانه توسط شورای توسعه ذکر شده در ماده 3- تدوین و ابلاغ خواهد شد.

ماده 10- شرایط ابطال گواهی صلاحیت

1. موارد زیر موجب ابطال گواهی صلاحیت کارخانه نوآوری می‌شود:
- احراز عدم اصالت و صحیح بودن مدارک ارائه شده؛
 - صدور حکم محکومیت کیفری برای نهاد موسس و بهره بردار؛
 - عدم اعلام تغییرات اساسی کارخانه به دفتر که منجر به کاهش چشمگیر کیفیت خدمات آن شود؛
 - عدم همکاری در بازدیدها و عدم ارائه گزارشات ادواری به دفتر؛
 - عدم پایبندی به طرح کسب و کار و مدل توسعه ای و مالی ارائه شده؛
 - تصمیم شورای توسعه بعد از دریافت شکایت و یا گزارش بازرسان؛
2. در صورت اعتراض به ابطال گواهی، کارخانه نوآوری حداکثر ظرف (15) روز کاری پس از صدور ابلاغ لغو، می‌تواند اعتراض خود را با ذکر دلایل و مستندات به دفتر ارائه نمایند. دفتر نتیجه بررسی را ظرف مدت (20) روز کاری به متقاضی اعلام می‌نماید.
3. در صورت ابطال گواهی، کلیه قراردادهای منعقد شده با کارخانه کان لم یکن تلقی می‌گردد و کارخانه موظف است حمایت‌های مالی دریافتی را عودت نماید.
4. در صورت ابطال گواهی، متقاضیان تا دو سال نمی‌توانند درخواست مجدد گواهی را ارائه نمایند.

ماده 11 - فرآیند اجرایی

1. متقاضیان موظف به ارائه مستندات و مدارک مورد نیاز، از طریق سامانه مربوطه به دفتر می‌باشند.
2. دفتر جهت ارزیابی درخواست متقاضیان، در صورت لزوم از ظرفیت کارگزاران، ستادهای تخصصی معاونت و سایر کارشناسان و صاحبان نظران بهره‌گیری می‌نماید.

این دستورالعمل در 11 ماده و 3 تبصره در تاریخ 1402/3/27 به تایید معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رییس جمهور رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می‌باشد.